

Құрылтайшы және баспагер:

«Қазақстан Республикасының
Заңнама және құқықтық
ақпарат институты» ШЖҚ РМК
2006 жылдан бастап шығады
Журналдың материалдары
www.iz.adilet.gov.kz
сайтында орналастырылған
Заң ғылымдары бойынша
диссертациялардың негізгі ғылыми
нәтижелерін жариялауға арналған
басылымдар тізіліміне енгізілген
(ҚР БҒМ БҒСБК 30.05.2013 ж.
№894 бұйрығы)

Редакциялық кеңес құрамы

Сәрпеков Р.Қ. (Нұр-Сұлтан,
Қазақстан) – (төраға)
Абайділдин Е.М. – з.ғ.д. (Нұр-
Сұлтан, Қазақстан)
Абызов Р.М. – з.ғ.д. (Мәскеу, Ресей)
Бельх В.С. – з.ғ.д. (Екатеринбург,
Ресей)
Губин Е.П. – з.ғ.д. (Мәскеу, Ресей)
Мельник Р.С. – з.ғ.д. (Киев, Украина)
Моисеев А.А. – з.ғ.д. (Мәскеу, Ресей)
Муромцев Г.И. – з.ғ.д. (Мәскеу, Ресей)
Рахметов С.М. – з.ғ.д. (Нұр-Сұлтан,
Қазақстан)
Малиновский В.А. – з.ғ.д. (Нұр-
Сұлтан, Қазақстан)
Унзила Шапақ – з.ғ.д. (Нұр-Сұлтан,
Қазақстан)

Редакциялық алқа құрамы

Құлжабаева Ж.О. – з.ғ.к. (Нұр-Сұлтан,
Қазақстан) – (төраға)
Азер Алиев – PhD (Киль, Германия)
Айымбетов М.А. – ҚР еңбек сіңірген
мәдениет қайраткері (Нұр-Сұлтан,
Қазақстан)
Байниязова З.С. – з.ғ.к. (Саратов,
Ресей)
Қазбаева Ә.Ғ. – з.ғ.к. (Нұр-Сұлтан,
Қазақстан)
Казиев З.Ғ. – з.ғ.к. (Нұр-Сұлтан,
Қазақстан)
Князова А.Ж. – (Нұр-Сұлтан,
Қазақстан)
Қоныс В.Т. – з.ғ.к. (Нұр-Сұлтан,
Қазақстан)
Куликпаева М.Ж. – PhD (Нұр-
Сұлтан, Қазақстан)
Нұрғазин Б.Қ. – з.ғ.к. (Нұр-Сұлтан,
Қазақстан)
Нұрмағамбетов Р.Ғ. – PhD (Челябинск,
Ресей)
Примашев Н.М. – з.ғ.к. (Нұр-Сұлтан,
Қазақстан)
Рахымбердин К.Х. – з.ғ.д. (Өскемен,
Қазақстан)
Тегізбекова Ж.Ч. – з.ғ.к. (Бишкек,
Қызығызстан)

Бас редактор

Дүйсенов Е.А. – з.ғ.к.

Журнал редакциясы

Колтубаева Г.Б.
Ердешева Д.Т.
Жұмагелдина Б.Ж.
Байленова А.К.
Джамбуршин К.А.

Қазақстан Республикасы Мәдениет
және ақпарат министрлігі Ақпарат
және мұрағат комитетінің
БАҚ есепке қою туралы куәлігі
№ 17761-Ж 25.06.2019 ж.
(Алашқы есепке қою кезіндегі нөмірі
мен мерзімі №6592-Ж. 07.09.2005 ж.)

Мекен-жайы:

Қазақстан Республикасы, 010000,
Нұр-Сұлтан қ., Мәңгілік ел даңғ., 8 үй
тел: 8(7172)74-02-06;
факс: 8(7172)74-14-43
www.iz.adilet.gov.kz
E-mail: instzak-kz@mail.ru,
institutzakonodatelstva@gmail.com

МАЗМҰНЫ

Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институтының директоры Р.Қ. Сәрпековтің кіріспе сөзі.....	8
Редакция бағанасы	14
ҚР Әділет министрінің Қоғамдық кеңес алдындағы есептік кездесудегі баяндамасы (2019 жылғы 31 мамыр).....	18
Конституциялық және әкімшілік құқық	
М.Х. МАТАЕВА Қазақстан және Орталық Азия елдері парламенттерінің конституциялық регламенттелуі.....	22
Б.К. НҰРҒАЗИНОВ, А.С. ТӨЛЕПБАЕВА Әкімшілік сот өндірісіндегі соттың рөлі.....	31
Т.И. РЯХОВСКАЯ (Новосибирск қ.) Ресей мен Қазақстанның конституциялық құқығының дамуындағы ортақ және өзіндік ерекшеліктер туралы мәселеге.....	38
Р.Қ. СӘРПЕКОВ, С.С. ШЕШЕНБАЕВА Әкімшілік-процестік және әкімшілік-рәсімдік қатынастар: ұғымы, ерекшеліктері және олардың арақатынасы.....	44
А.Б. ҚАЙЖАҚПАРОВА, Б.Б. ЕРМЕКБАЕВ Әкімшілік сот ісін жүргізудегі өкілдік институтының құқықтық табиғаты туралы.....	51
Азаматтық және азаматтық іс жүргізу құқығы	
М.К. СҮЛЕЙМЕНОВ, А.Е. ДҮЙСЕНОВА Соттар мен төреліктердің өзара іс-қимылы: теория және практика мәселелері.....	58
Т.И. МАКАРОВА, Г.Т. ДЖАБАЙЛДАЕВА (Минск қ.) Ремедиация жерді құқықтық қорғау бағыты ретінде.....	72
М.А. ЕСТЕМИРОВ Отандық сот практикасында бірізділік талабының қолданылуына қысқаша шолу.....	77
Қылмыстық құқық және қылмыстық процесс	
Д.А. ФИНК In rem мүлікте ықтимал тәркілеуді қамтамасыз ету үшін мүлікке тыйым салу.....	82
А.Т. КӘРІПОВА, Е.А. ОМАРОВ, А.Ж. ӘКІШЕВ Қылмыстық процестегі процестік шығасылар: ұғымы мен белгілері.....	91
Халықаралық құқық және салыстырмалы құқықтану	
О.Н. ТОЛОЧКО (Минск қ.) Мемлекеттердің халықаралық-құқықтық жауапкершілігі заңдық жауапкершіліктің айрықша түрі ретінде.....	100
Е.Б. АБДРАСУЛОВ, Ж.И. ИБРАГИМОВ, Г.А. ТӨЛЕУХАНОВА Мемлекеттік қызметшілердің кәсіптік құқықтық мәдениетін қалыптастыру және нығайту: шет елдердің тәжірибесі.....	107
А.Қ. ҚҰРМАНОВА, Қ.Е. ИСМАҒҰЛОВ Халықаралық және ұлттық құқықтағы мәжбүрлеу институтын ресми түсіндіру проблемасы.....	114
Құқықтық мониторинг	
А.Ғ. ҚАЗБАЕВА, Н.Н. ОМАРОВА Құқықтық мониторингті дамытудың кейбір аспектілері және оның перспективалары.....	122
М.Х. ХАСЕНОВ Қазақстан Республикасының жылжымайтын мүлікке құқықтарды мемлекеттік тіркеу туралы заңнамасын талдау нәтижелері туралы.....	130
М.И. ДЯЧУК Азаматтық сот ісін жүргізудегі татуластыру рәсімдері.....	141
А.С. РАМАЗАНОВА Қазақстан Республикасында медиацияның қолданылу салаларының проблемалары.....	148
М.И. ДЯЧУК, А.С. ҚОЖАБЕКОВА Ұлтаралық және дінаралық жанжалдарды реттеудегі медиация.....	154
Мемлекеттік тілдегі заң шығармашылығы практикасынан	
Г.К. АҚЫЛБЕКОВА Ғылыми лингвистикалық сараптама жүргізудің кейбір мәселелері.....	162
Д.М. ШЫҒЫСБАЕВА, Н.А. ХАМЗИНА Терминдерді қолдану: тиімділігі мен келеңсіздіктері.....	168
А.К. МАХАМБЕТОВА Латын әліпбиіне негізделген кейбір әліпбилер туралы.....	175

Жас ғалым мінбері	
Л.А. ЖЕРЖ (Ирпень к., Украина) Заңсыз транспланттауға байланысты қылмыстардың алдын алу мен болдырмаудың шетелдік тәжірибесі.....	183
Е.М. ЕЛУБАЙ, Н.Б. МАУЫТҚАЛИ Қазақстан Республикасының тәуелсіздік жылдарындағы қылмыстық саясатының даму тарихынан.....	192
М.Е. ТӨЛЕУОВА Халықаралық-құқықтық құжаттарда және кейбір шет елдердің заңнамаларында паракорлықтың құқықтық регламенттелуі.....	200
Е.А. МҰХАНБЕДИЕВ Прецедентті құқық қолдану жүйесінің «қолданыстағы құқығы»: үш деңгейлі реттеу перспективалары және Қытай тәжірибесі.....	206
Ғылыми өмір хроникасы	
Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институтының Сапарғалиев оқулары шеңберінде «Қазақстан Республикасының Құқықтық саясат тұжырымдамасын (2010 жылдан 2020 жылға дейінгі кезең) іске асырудың өзекті мәселелері» тақырыбында өткен халықаралық ғылыми-практикалық конференцияға қатысуы туралы ақпараттық хабарлама, 2019 жылғы 5 сәуір, Алматы қ.....	217
Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты өкілдерінің халықаралық жария құқық бойынша «Блищенков оқулары» XVII халықаралық конгресіне қатысуы туралы ақпараттық хабарлама, Мәскеу қ., 2019 жылғы 13 сәуір.....	220
Қазақстан Республикасы Әділет министрлігі делегациясының «Tashkent Law Spring» I халықаралық заң форумына қатысуы туралы ақпараттық хабарлама, 2019 жылғы 24-26 сәуір, Ташкент қ.....	226
ҚР ЗҚАИ директорының «Құқықтық жүйелердің конвергенциясы: ағылшын құқығы және Қазақстан құқығы» атты баяндамасы.....	229
«Ұлттық заңнаманы талдау аясында корпоративтік құқықтың кейбір элементтерін енгізу перспективалары» атты дөңгелек үстел туралы ақпараттық хабарлама, Нұр-Сұлтан қ., 2019 жылғы 13 мамыр.....	233
Кітапхана қорына келіп түскен басылымдардың көрмесі туралы ақпараттық хабарлама.....	236
«Соттық құқықтық саясат» халықаралық ғылыми-практикалық конференция жұмысына қатысу туралы ақпараттық хабарлама, Санкт-Петербург қ., 2019 жылғы 17-18 мамыр.....	237
«Құқық және экономика: ұлттық тәжірибе және даму стратегиясы» атты халықаралық заң форумы туралы ақпараттық хабарлама, Новосибирск қ., Ресей Федерациясы, 2019 жылғы 22-24 мамыр.....	241
«Жаршының» мұрағат беттері	
Р.Г. МИРОНОВ Бостандықты шектеу түріндегі қылмыстық жазаның қазіргі түсінігі (ҚР ЗИ Жаршысындағы мақала, №2 (22)-2011, 38-40-б.).....	246
Қ.Е. ИСМАҒҰЛОВ, Б.Ж. ҚЫЗДАРБЕКОВА З.ғ.д. Р.Г.Мионовтің «Бостандықты шектеу түріндегі қылмыстық жазаның қазіргі түсінігі» ғылыми жарияланамына қайтып оралғанда.....	249
Библиография	
А.Н. Жеребцов пен Н.В. Павловтың «Административная правоприменительная практика: теоретические и практические аспекты» атты монографиясына рецензия. - М.: Юстицинформ, 2018. – 167 б.....	253
З.ғ.д., проф. К.А. Бекашевтің халықаралық жария құқық жөніндегі оқулығына рецензия.....	255
А.И. Бастрыкин, В.П. Кириленко, В.А. Шамахова жалпы ред. «Экстремизм в современном мире» атты монографияларына рецензия. - СПб.: ИПЦ СЗИУ РАНХиГС, 2018. – 444 б.....	257
Даналық ойлар	260

Учредитель и издатель:
РГП на ПХВ «Институт
законодательства и правовой
информации Республики Казахстан»
Издается с 2006 года
Все материалы журнала размещаются
на сайте www.iz.adilet.gov.kz
Включен в перечень изданий
для публикации основных научных
результатов диссертаций
по юридическим наукам
(Приказ ККСОН МОН РК №894
от 30.05.2013 г.)

Состав Редакционного совета
Сарпеков Р.К. (Нур-Султан, Казах-
стан) – (председатель)
Абайдельдинов Е.М. – д.ю.н. (Нур-
Султан, Казахстан)
Абызов Р.М. – д.ю.н. (Москва, Россия)
Белых В.С. – д.ю.н. (Екатеринбург,
Россия)
Губин Е.П. – д.ю.н. (Москва, Россия)
Мельник Р.С. – д.ю.н. (Киев, Украина)
Моисеев А.А. – д.ю.н. (Москва, Россия)
Муромцев Г.И. – д.ю.н. (Москва,
Россия)
Рахметов С.М. – д.ю.н. (Нур-Султан,
Казахстан)
Малиновский В.А. – д.ю.н. (Нур-
Султан, Казахстан)
Унзила Шапак – д.ю.н. (Нур-Султан,
Казахстан)

Состав Редакционной коллегии
Кулжабаева Ж.О. – к.ю.н. (Нур-
Султан, Казахстан) – (председатель)
Азер Алиев – PhD (Киль, Германия)
Айымбетов М.А. – заслуженный
деятель культуры РК (Нур-Султан,
Казахстан)
Байниязова З.С. – к.ю.н. (Саратов,
Россия)
Казбаева А.Г. – к.ю.н. (Нур-Султан,
Казахстан)
Казиев З.Г. – к.ю.н. (Нур-Султан,
Казахстан)
Киязова А.Ж. – (Нур-Султан,
Қазақстан)
Конусова В.Т. – к.ю.н. (Нур-Султан,
Казахстан)
Кулиспаева М.Ж. – PhD (Нур-Султан,
Казахстан)
Нургазинов Б.К. – к.ю.н. (Нур-Султан,
Казахстан)
Нурмагамбетов Р.Г. – PhD (Челябинск,
Россия)
Примашев Н.М. – к.ю.н. (Нур-Султан,
Казахстан)
Рахимбердин К.Х. – д.ю.н. (Усть-Ка-
меногорск, Казахстан)
Тегизбекова Ж.Ч. – к.ю.н. (Бишкек,
Кыргызстан)

Главный редактор
Дюсенов Е.А. – к.ю.н.

Редакция журнала
Колтубаева Г.Б.
Ердешева Д.Т.
Жумагелдина Б.Ж.
Байленова А.К.
Джамбуршин К.А.

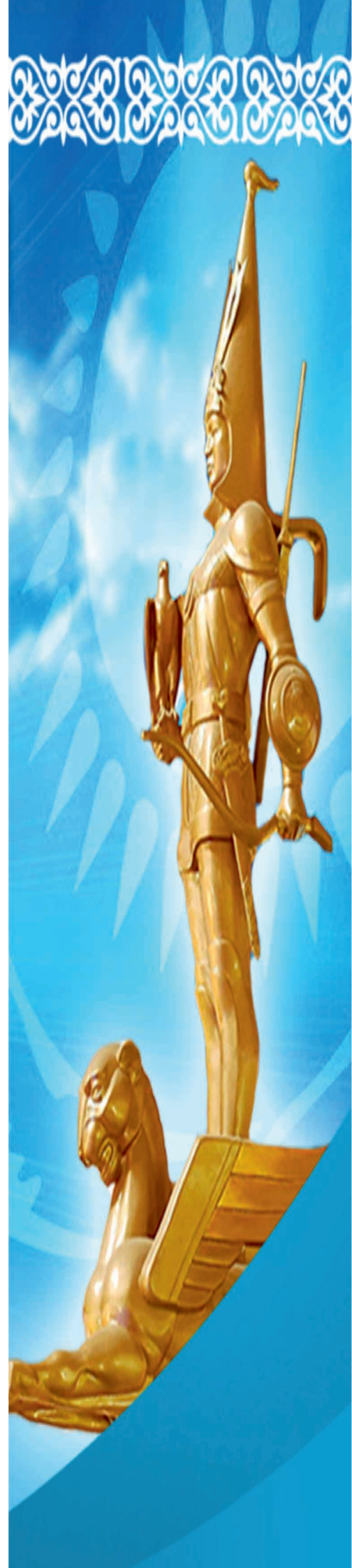
Свидетельство о постановке
на учет СМИ № 17761-Ж
от 25.06.2019 г. Комитета информации
и архивов Министерства культуры
и информации Республики Казахстан
(№ и дата первичной постановки на учет
№6592-Ж. 07.09.2005 г.)

Адрес:
Республика Казахстан, 010000,
г. Нур-Султан, пр. Мәңгілік ел, д. 8
тел.: 8(7172)74-02-06;
факс: 8(7172)74-14-43
www.iz.adilet.gov.kz
E-mail: instzak-kz@mail.ru,
institutzakonodatelstva@gmail.com

СОДЕРЖАНИЕ

<i>Вступительное слово директора Института законодательства и правовой информации Республики Казахстан Сарпекова Р.К.</i>	9
Колонка редакции	15
<i>Доклад министра юстиции РК на отчетной встрече перед Общественным советом (31 мая 2019 года)</i>	18
Конституционное и административное право	
М.Х. МАТАЕВА Конституционная регламентация парламентов Казахстана и стран Центральной Азии	22
Б.К. НУРГАЗИНОВ, А.С. ТУЛЕПБАЕВА Роль суда в административном судопроизводстве	31
Т.И. РЯХОВСКАЯ (г. Новосибирск) К вопросу об общем и самобытном в развитии конституционного права России и Казахстана	38
Р.К. САРПЕКОВ, С.С. ШИШИМБАЕВА Административно-процессуальные и административно-процедурные отношения: понятие, особенности и их соотношение	44
А.Б. КАЙЖАКПАРОВА, Б.Б. ЕРМЕКБАЕВ О правовой природе института представительства в административном судопроизводстве	51
Гражданское и гражданско-процессуальное право	
М.К. СУЛЕЙМЕНОВ, А.Е. ДУЙСЕНОВА Взаимодействие судов и арбитражей: проблемы теории и практики	58
Т.И. МАКАРОВА, Г.Т. ДЖАБАИЛДАЕВА (г. Минск) Ремедиация как направление правовой охраны земель	72
М.А. ЕСТЕМИРОВ Краткий обзор применения требования единообразия в отечественной судебной практике	77
Уголовное право и уголовный процесс	
Д.А. ФИНК Наложение ареста на имущество для обеспечения возможной конфискации in rem	82
А.Т. КАРИПОВА, Е.А. ОМАРОВ, А.Ж. АКИШОВ Процессуальные издержки в уголовном процессе: понятие и признаки	91
Международное право и сравнительное правоведение	
О.Н. ТОЛОЧКО (г. Минск) Международно-правовая ответственность государств как особый вид юридической ответственности	100
Е.Б. АБДРАСУЛОВ, Ж.И. ИБРАГИМОВ, Г.А. ТОЛЕУХАНОВА Формирование и укрепление профессиональной правовой культуры государственных служащих: опыт зарубежных стран	107
А.К. КУРМАНОВА, К.Е. ИСМАГУЛОВ Проблема официального толкования института принуждения в международном и национальном праве	114
Правовой мониторинг	
А.Г. КАЗБАЕВА, Н.Н. ОМАРОВА Некоторые аспекты развития правового мониторинга и его перспективы	122
М.Х. ХАСЕНОВ О результатах анализа законодательства Республики Казахстан о государственной регистрации прав на недвижимое имущество	130
М.И. ДЯЧУК Примирительные процедуры в гражданском судопроизводстве	141
А.С. РАМАЗАНОВА Проблемы сфер применения медиации в Республике Казахстан	148
М.И. ДЯЧУК, А.С. КОЖАБЕКОВА Медиация в регулировании межнациональных и межрелигиозных конфликтов	154
Из практики законодательства на государственном языке	
Г.К. АКЫЛБЕКОВА Некоторые вопросы проведения научной лингвистической экспертизы	162
Д.М. ШЫНГЫСБАЕВА, Н.А. ХАМЗИНА Применение терминов: эффективность и неуместность	168
А.К. МАХАМБЕТОВА О некоторых алфавитах на основе латиницы	175

Трибуна молодого ученого	
Л.А. ЖЕРЖ (г. Ирпень, Украина) Зарубежный опыт предупреждения и предотвращения преступлений, связанных с незаконной трансплантацией.....	183
Е.М. ЕЛУБАЙ, Н.Б. МАУЫТҚАЛИ Из истории развития уголовной политики Республики Казахстан за годы его независимости.....	192
М.Е. ТУЛЕУОВА Правовая регламентация ответственности за взяточничества в международно-правовых документах и законодательствах некоторых зарубежных стран.....	200
Е.А. МУХАНБЕДИЕВ «Право в действии» системы прецедентного правоприменения: перспективы трехуровневого регулирования и опыт Китая.....	206
Хроника научной жизни	
Информационное сообщение об участии Института законодательства и правовой информации Республики Казахстан в международной научно-практической конференции в рамках Сапаргалиевских чтений на тему «Актуальные вопросы реализации Концепции правовой политики Республики Казахстан (период с 2010 до 2020 года)», 5 апреля 2019 года, г. Алматы.....	218
Информационное сообщение об участии представителей Института законодательства и правовой информации Республики Казахстан в XVII международном конгрессе по международному публичному праву «Блищенковские чтения», г. Москва, 13 апреля 2019 года.....	222
Информационное сообщение об участии делегации Министерства юстиции Республики Казахстан в I Международном юридическом форуме «Tashkent Law Spring», 24-26 апреля 2019 года, г. Ташкент.....	227
Доклад директора ИЗПИ РК «Конвергенция правовых систем: английское право и право Казахстана».....	229
Информационное сообщение о круглом столе «Перспективы внедрения некоторых элементов корпоративного права в свете анализа национального законодательства», г. Нур-Султан, 13 мая 2019 года.....	234
Информационное сообщение о выставке изданий, поступивших в фонд.....	237
Информационное сообщение об участии в работе Международной научно-практической конференции «Судебная правовая политика», г. Санкт-Петербург, 17-18 мая 2019 года.....	238
Информационное сообщение о Международном юридическом форуме «Право и экономика: национальный опыт и стратегии развития», г. Новосибирск, Российская Федерация, 22-24 мая 2019 г.....	242
Архивные страницы «Вестника»	
Р.Г. МИРОНОВ Современное понимание уголовного наказания в виде ограничения свободы (статья в Вестнике ИЗ РК, №2(22)-2011, с. 38-40).....	246
К.Е. ИСМАГУЛОВ, Б.Ж. КЫЗДАРБЕКОВА Возвращаясь к научной публикации д.ю.н. Р.Г. Миронова «Современное понимание уголовного наказания в виде ограничения свободы».....	249
Библиография	
Рецензия на монографию Жеребцова А.Н. и Павлова Н.В. «Административная правоприменительная практика: теоретические и практические аспекты. - М.: Юстицинформ, 2018. – 167 с.....	253
Рецензия на учебник д.ю.н., проф. К.А. Бекашева по международному публичному праву.....	255
Рецензия на монографию под общ.ред. А.И. Бастрькина, В.П. Кириленко, В.А. Шамахова «Экстремизм в современном мире». - СПб.: ИПЦ СЗИУ РАНХиГС, 2018. – 444 с.....	257
Мудрые мысли	260

Founder and publisher:
RSE on the REM «Institute
of Legislation and Legal information
of the Republic of Kazakhstan»

Published since 2006

All journal materials are placed
on the website

www.iz.adilet.gov.kz

Included in the list of publications of basic
scientific results of dissertations on legal
sciences (Order CCES MES RK №894
from 05.30.2013)

Editorial Council members

Sarpekov R.K. (*Nur-Sultan, Kazakhstan*)
– (*Chairman*)

Abaydeldinov E.M. – *d.j.s. (Nur-Sultan, Kazakhstan)*

Abyzov R.M. – *d.j.s. (Moscow, Russian)*

Belih V.S. – *d.j.s. (Ekaterinburg, Russian)*

Gubin E.P. – *d.j.s. (Moscow, Russian)*

Melnik R.S. – *d.j.s. (Kiev, Ukraine)*

Moiseev A.A. – *d.j.s. (Moscow, Russian)*

Muromcev G.I. – *d.j.s. (Moscow, Russian)*

Rahmetov S.M. – *d.j.s. (Nur-Sultan, Kazakhstan)*

Malinovski V.A. – *d.j.s. (Nur-Sultan, Kazakhstan)*

Unzila Shapak – *d.j.s. (Nur-Sultan, Kazakhstan)*

Editorial Board members

Kulzhabayeva Zh.O. – *c.j.s. (Nur-Sultan, Kazakhstan)* – (*Chairman*)

Azer Aliyev – *PhD (Kiel, Germany)*

Aiyymbetov M.A. – *Honored Worker of Culture of Kazakhstan, (Nur-Sultan, Kazakhstan)*

Bainiyazova Z.S. – *c.j.s. (Saratov, Russian)*

Kazbayeva A.G. – *c.j.s. (Nur-Sultan, Kazakhstan)*

Kaziyev Z.G. – *c.j.s. (Nur-Sultan, Kazakhstan)*

Kiyazova A.Zh. – (*Nur-Sultan, Kazakhstan*)

Konusova V.T. – *c.j.s. (Nur-Sultan, Kazakhstan)*

Kulikpayeva M.Zh. – *PhD (Nur-Sultan, Kazakhstan)*

Nurgazinov B.K. – *c.j.s. (Nur-Sultan, Kazakhstan)*

Nurmagambetov R.G. – *PhD (Chelyabinsk, Russian)*

Primashev N.M. – *c.j.s. (Nur-Sultan, Kazakhstan)*

Rakhimberdin K.H. – *d.j.s. (Ust-Kamenogorsk, Kazakhstan)*

Tegizbekova Zh.Ch. – *c.j.s. (Bishkek, Kyrgyzstan)*

Chief Editor

Dyussenov Ye.A. – *c.j.s.*

The editorial staff

Koltubayeva G.B.

Yerdesheva D.T.

Zhumageldina B.Zh.

Bailenova A.K.

Dzhamburshin K.A.

*The certificate of registration of mass media
№17761-G from 25.06.2019 from
the Committee of Information and Archives
of the Ministry of Culture and Information
of the Republic of Kazakhstan
(Number and date of primary registration
№6592-Zh.07.09.2005.)*

Address:

The Republic of Kazakhstan,
010000, Nur-Sultan, Mangilik el pr., 8
tel.: 8 (7172) 74-02-06
fax: 8 (7172) 74-14-43
www.iz.adilet.gov.kz
e-mail: instzak-kz@mail.ru,
institutzakonodatelstva@gmail.com

CONTENT

*Report of the Vice-Minister Pan N.V. during an extended session of
the Ministry panel on the outcomes of Ministry of justice in 2018*..... 8

Editorial..... 16

*Report of the Minister of Justice of the Republic of Kazakhstan at
the reporting meeting before the Public Council (May 31, 2019)*..... 18

Constitutional and Administrative Law

M.H. MATAYEVA Constitutional regulation of the parliaments
of Kazakhstan and countries of Central Asia..... 22

B.K. NURGAZINOV, A.S. TULEPBAEVA Role of a court in
administrative legal proceedings..... 31

T.I. RYAKHOVSKAYA (Novosibirsk) To the question of the
general and original development of the constitutional law of Russia
and Kazakhstan..... 38

R.K. SARPEKOV, S.S. SHISHIMBAYEVA Administrative
procedural and administrative processual relations: the concept,
features and their interrelation..... 44

A.B. KAIZHAKPAROVA, B.B. YERMEKBAYEV On legal
nature institute of representative in administrative legal proceedings..... 51

Civil and Civil Procedural Law

M.K. SULEIMENOV, A.E. DUSENOVA The interaction of
courts and arbitration: problems of the theory and practice..... 58

T.I. MAKAROVA, G.T. DZHABAYLDAEVA (Minsk)
Remediation as a direction of legal protection of lands..... 72

M.A. YESTEMIROV Brief review of the application of the
requirement of uniformity in domestic judicial practice..... 77

Criminal law and Criminal procedure

D.A. FINK Seizure of property for ensuring possible confiscation
of in rem..... 82

A.T. KARIPOVA, Y.A. OMAROV, A.J. AKISHOV Legal fees
in the criminal process: the concept and features..... 91

International and Comparative law

O.N. TOLOCHKO (Minsk) International legal liability of states
as a special kind of legal responsibility..... 100

**È.B. ABDRASULOV, ZH.I. IBRAGIMOV, G.A. TOLEU-
KHANOVA** Forming and strengthening the professional legal culture
of public servants: foreign practice..... 107

A.K. KURMANOVA, K.E. ISMAGULOV The problem of the
official interpretation of the institute of compulsion in international and
national law..... 114

Legal monitoring

A.G. KAZBAYEVA, N.N. OMAROVA Some aspects of
development of legal monitoring and its prospects..... 122

M.H. KHASSENOV On the results of the analysis of legislation
of the Republic of Kazakhstan on the state registration of rights to
immovable property..... 130

M.I. DYACHUK Conciliating procedures in civil proceedings..... 141

A.S. RAMAZANOVA Problems of applications of mediation in
Republic Kazakhstan..... 148

M.I. DYACHUK, A.S. KOZHABEKOVA Mediation in the
regulation of inter-national and interreligious conflicts..... 154

Lawmaking practice in the official language

G. K. AKYLBEKOVA Some issues of scientific linguistic
expertise..... 162

D.M. SHYNGYSBAYEVA, N.A. KHAMZINA The translations
of the terms: efficiency and problems..... 168

A.K. MAKHAMBETOVA About some alphabets based on Latin..... 175

Young scholar tribune

L.A. ZHERZH (Irpen, Ukrain) Foreign experience in the prevention and prevention of crimes related to illegal transplantation.....183

E.M. ELUBAI, N.B. MAUYTKALI From history of development of criminal politics of Republic of Kazakhstan for years his independence.....192

M.E. TULEUOVA Legal regulation of bribery liability in international legal documents and legislation of some foreign countries.....200

E.A. MUKHANBEDIEV “Law in action” of the guiding cases system: perspectives on three-level regulation and China’s experience.....206

The Chronicle of Scientific Life

Information note on the participation of the Institute of legislation and legal information of the Republic of Kazakhstan in the international scientific-practical conference within the framework of the Sapargaliyev readings on the theme “Actual issues of the implementation of the Concept of legal policy of the Republic of Kazakhstan (period from 2010 to 2020)” Almaty, April 5, 2019.....219

Information note on the participation of representatives of the Institute of legislation and legal information of the Republic of Kazakhstan in the XVII international congress on the international public law «Blischenko readings» Moscow, April 13, 2019.....224

Information note on the participation of the delegation of the Ministry of Justice of the Republic of Kazakhstan in the I International Law Forum «Tashkent Law Spring», April 24-26, 2019, Tashkent.....228

Report of the Director of ILLI RK «The Convergence of Legal Systems: English Law and the Law of Kazakhstan».....229

Information note on the round table «Prospects for the implementation of some elements of corporate law in the light of the national legislation analysis», Nur-Sultan, May 13, 2019.....235

Information note on book fair.....236

Information note on participation in the International Scientific and Practical Conference «Judicial legal policy», St. Petersburg, May 17-18, 2019.....239

Information note on the International Legal Forum «Law and Economics: National Experience and Development Strategies», Novosibirsk, Russian Federation, May 22-24, 2019.....244

The archive pages of the «Bulletin»

R.G. MIRONOV Modern understanding of criminal punishment in the form of limitation of freedom (article in the Bulletin of the IL of the Republic of Kazakhstan, No. 2 (22) -2011, p. 38-40).....246

K.E. ISMAGULOV, B.ZH. KYZDARBЕКOVA Back to the article of the doctor of law, R.G. Mironov «Modern understanding of criminal punishment in the form of limitation of freedom».....249

Bibliography

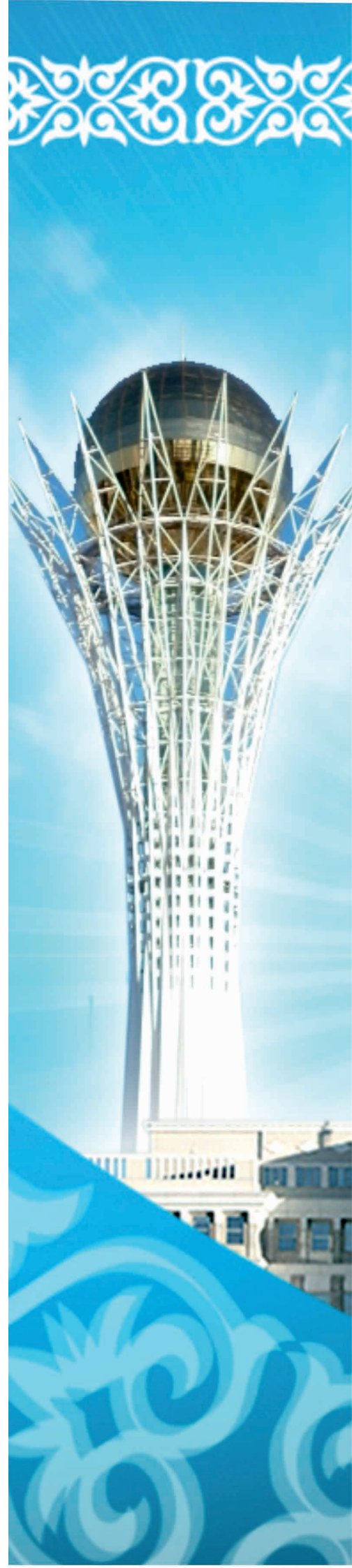
Review on the monograph of Zherebtsov A.N. and Pavlov N.V. “Administrative law enforcement practice: theoretical and practical aspects. - M.: Yustitsinform, 2018. - 167 p.....253

Review of the textbook Doctor of Law, Professor. K.A. Bekyashev on public international law.....255

Review on the monograph «Extremism in the modern world»: monograph/ed. by profs A.I. Bastrykin, V.P. Kirilenko, V.A. Shamakhov. St. Petersburg, Russia: NWIM RANEPА. 2018. 444 p.....257

Wise thoughts

260

УДК 347.14

ОТАНДЫҚ СОТ ПРАКТИКАСЫНДА БІРІЗДІЛІК ТАЛАБЫНЫҢ ҚОЛДАНЫЛУЫНА ҚЫСҚАША ШОЛУ

Марат Асанұлы Естеміров

*M. Narikbayev atyndagi Kazguu Universiteti,
Жеке құқық департаментінің аға оқытушысы,
PhD докторы, Нұр-Сұлтан қ., Қазақстан Республикасы;
e-mail: m_estemirov@kazguu.kz*

Түйін сөздер: заңды тұлға; сот практикасы; құрылтайшы; банкроттық рәсім; кредитор талабы; дара кәсіпкер; субсидиарлық жауаптылық; фирмалық атау.

Аннотация. Қазақстан Республикасының қолданыстағы азаматтық процессуальдық заңнамасының талаптарына сәйкес егер, қабылданған қаулы соттардың құқық нормаларын түсіндіруіндегі және қолдануындағы бірізділікті бұзса, онда бұл заңды күшіне енген сот актілерін кассациялық тәртіппен қайта қарауға негіз болып табылады. Бұл талапты заңи бекіту арқылы заң шығарушы сот практикасындағы бірізділіктің маңызды екендігін атап өтеді. Шындығында, сот практикасындағы жан-жақты талдау негізінде қалыптасқан бірізділік құқықтық мемлекетті қалыптастыру ісіне қосылған қомақты салым болып табылады.

Мақалада автор, отандық сот практикасында қалыптасқан өзара қарама-қайшы ұстанымдарға оқырман назарын аударады. Атап айтқанда, қолданыстағы отандық банкроттық заңнамаға сәйкес кредиторлар талаптарының тізіліміне борышкер құрылтайшыларының (қатысушыларының) талаптары енгізілмейді. Дегенмен, аталған тыйымның қолданысына қатысты отандық сот практикасына жүргізілген талдау сот практикасының өзге бағытта дамып жатқандығын көрсетуде. Кредиторлар талаптарының тізіліміне борышкер құрылтайшыларының (қатысушыларының) талаптарын енгізуге жол беретін және Қазақстан Республикасының Жоғарғы Соты деңгейінде құпталған құқықтық ұстанымдар кездеседі. Сонымен бірге, туындау негіздеріне қарай борышқор құрылтайшысының (қатысушысының) талаптарының өзі әралуан болуы мүмкін: еңбек қатынастарынан туындайтын талаптар; шарттық қатынастардан туындайтын қатынастар және т.б. Бұл талаптардың әрбіріне қатысты өзара қайшы ұстанымдар қалыптасуда.

Мақалада автор, сонымен бірге банкроттық рәсіндегі дара кәсіпкерді субсидиарлық жауаптылыққа тарту мүмкіндігіне қатысты сот практикасында қалыптасқан өзара қайшы ұстанымдарға да назар аударады. Сот практикасынан алынған бірқатар істердің негізінде автор, бұл сауалға да қатысты өзара қарама-қайшы екі ұстанымның қалыптасқандығы жайлы байлам жасайды. Қорытынды бөлігінде, автор фирмалық атауды қорғау туралы талаптарға қатысты талап қою мерзімін қолдану сауалына көңіл бөледі.

КРАТКИЙ ОБЗОР ПРИМЕНЕНИЯ ТРЕБОВАНИЯ ЕДИНООБРАЗИЯ В ОТЕЧЕСТВЕННОЙ СУДЕБНОЙ ПРАКТИКЕ

Естеміров Марат Асанович

*Старший преподаватель департамента частного права
Университета КазГЮУ имени М.С. Нарикбаева, PhD доктор,
г. Нур-Султан, Республика Казахстан;
e-mail: m_estemirov@kazguu.kz*

Ключевые слова: юридическое лицо; судебная практика; учредитель; процедура банкротства; требования кредитора; индивидуальный предприниматель; субсидиарная ответственность; фирменное наименование

Аннотация. Согласно требованиям действующего гражданского процессуального законодательства Республики Казахстан, нарушение единообразия в толковании и применении судами норм права являются основаниями для пересмотра вступивших в законную силу судебных актов в кассационном порядке. Закрепляя данное требование, законодатель отмечает важность принципа единообразия судебной практики. Действительно, единообразная судебная практика, сформированная путем всестороннего анализа, является весомым вкладом для построения правового государства.

В статье автор обращает внимание читателя на те вопросы, по которым в казахстанской судебной практике сложились противоречивые позиции. Например, согласно действующему банкротному законодательству в реестр требований кредиторов не включаются требования учредителей (участников) должника. Однако, правовой анализ судебной практики в отношении применения данного запрета, показывает, что судебная практика развивается в обратном направлении. Существуют правовые позиции, подтвержденные на уровне Верховного Суда Республики Казахстан, допускающие включение требования учредителей (участников) должника в реестр требований кредиторов. В то же время, по основанию возникновения, сами требования учредителей (участников) должника, также могут быть разнообразными: требования, возникающее из трудовых отношении; требования, возникающее из договорных отношении и др. Относительно каждого из этих требований, сложилась взаимоисключающая противоречивая судебная практика.

В статье автор также раскрывает сущность противоречивой судебной практики по возможности привлечения к субсидиарной ответственности индивидуального предпринимателя в процедуре банкротства. Автор, основываясь на судебную практику, приходит к выводу о том, что в этом вопросе сформировались две взаимоисключающие позиции. В заключительной части, автор раскрывает вопрос применения срока исковой давности к требованиям о защите фирменного наименования.

BRIEF REVIEW OF THE APPLICATION OF THE REQUIREMENT OF UNIFORMITY IN DOMESTIC JUDICIAL PRACTICE

Yestemirov Marat Asanovich

Senior lecturer of the Department of Private law
of KAZGUU University named after M.S. Narikbayev,
PhD, Nur-Sultan, Republic of Kazakhstan;
e-mail: m_estemirov@kazguu.kz

Keywords: legal entity; judicial practice; founder; bankruptcy procedure; creditor's claims; individual entrepreneur; subsidiary liability; company name.

Abstract. According to the requirements of the current civil procedural legislation of the Republic of Kazakhstan, the violation of uniformity in the interpretation and application of the rules of law by the courts is the basis for review in cassation entered into force judicial acts. Legislating this requirement, the legislator notes the importance of uniformity in judicial practice. Indeed, uniform judicial practice formed by comprehensive analysis is a significant contribution to the construction of the rule of law.

In the article the author draws the reader's attention to the issues on which Kazakhstan's judicial practice has developed conflicting positions. For example, under the current domestic bankruptcy law, the register of creditors' claims does not include the claims of the founders (participants) of the debtor. However, the analysis of judicial practice regarding application of this prohibition, shows that, judicial practice develops in the opposite direction. There are legal positions confirmed at the level of the Supreme Court of the Republic of Kazakhstan, allowing the inclusion of the requirements of the founders (participants) of the debtor in the register of creditors' claims. At the same time, on the basis of emergence of requirements of founders (participants) of the debtor, can also be various: the claims arising from the labor relation; the claims arising from the contractual relation, etc. Concerning each of these requirements there was a mutually exclusive inconsistent judicial practice.

In the article the author also draws attention to the existing controversial judicial practice on the possibility of bringing to vicarious liability of an individual entrepreneur in bankruptcy proceedings. The author, referring to a number of examples from judicial practice, comes to the conclusion that two mutually exclusive positions have also been formed on this issue. In the final part, the author pays attention to the application of the Statute of limitations to the requirements for the protection of the company name.

Қазақстан Республикасы Азаматтық Процесстік Кодексінің (бұдан әріде – ҚР АПК) 438-бабының 6-тармағының 3)-тармақшасында егер, қабылданған қаулы соттардың құқық нормаларын түсіндіруіндегі және қолдануындағы бірізділікті бұзатын жағдайларда, заңды күшіне енген сот актілерін кассациялық

тәртіппен қайта қарауға жол берілетіндігі жайлы ереже бекітілген. Бұл ережеден сот практикасындағы бірізділіктің маңызды екендігін және бұл фактінің заң шығарушы тарапынан танылғандығын аңғарамыз.

Сот практикасындағы бірізділікті қалыптастыру мәселесін шешуде отандық зертте-

ушілердің қалыс қалмай, белсенді пікір білдірулері қуантарлық жайт. Атап айтқанда, профессор А.Г. Диденко сот практикасындағы қайшы ұстанымдардың алдын-алудың бір жолы ретінде Үлгіні қабылдауды ұсынады [1]. Ал, профессор М.К. Сулейменов болса, Үлгінің әлі де кемшіліксіз емес екендігіне назар аударады [2]. Шынтуайтында, жан-жақты талданып барып қалыптасқан бірізді сот практикасының сот корпусына деген құқық қолданушылардың шынайы құрметінің күшеюіне әкелері сөзсіз. Аса беделді хәм өз халқының шынайы құрметіне ие сот корпусының, тәуелсіздігін қалыптастыру үстіндегі мемлекеттің берік тірегіне айналары да даусыз жайт. Сол себепті, жеке құқықтық даулар соның ішінде, заңды тұлғаның құрылуы, қызмет етуі және таратылуы барысында туындап жатқан даулар бойынша жан-жақты талқылаудан өткен, бірізді сот практикасын қалыптастыру бүгінгі күн тәртібінде тұрған аса маңызды сауалдардың бірі. Бұл сауалдың маңыздылығын ескермеудің теріс салдарлары, мемлекет бюджетіне келтірілетін үлкен мөлшердегі шығындар түрінде көрініс беруі мүмкін. Атап айтқанда, қазіргі таңда Бүкіләлемдік банктің жанынан құрылған Инвестициялық дауларды реттеу жөніндегі халықаралық орталықта Қазақстан Республикасына қарсы қойылған онға жуық істер қаралуда¹. Бұл істердің басым бөлігі бұған дейін отандық соттар тарапынан қаралып, сот шешімдері шығарылған еді. Алайда, ұлттық соттың шешіміне көңілі толмаған шетелдік инвестор Қазақстан Республикасына қарсы талап қойып, жоғарыда аталған халықаралық орталыққа жүгініп жатыр және қазақстандық сот практикасындағы бірізділіктің жоқтығы талап қоюшының Қазақстан Республикасына қарсы қолданатын дәйектерінің бірі болып табылады.

Осы шағын шолуда, заңды тұлғаның қызмет етуі және банкроттығы барысында туындап жатқан даулар бойынша бірізділік талабының сақталынбай жатқан тұстарына сот корпусы мен заң шығарушының назарын аударуды мақсат еттік.

Біріншіден, «Оңалту және банкроттық туралы» Қазақстан Республикасының 2014 жылғы 7 наурыздағы № 176-V ҚРЗ Заңының (бұдан әріде – банкроттық туралы отандық заң) 90-бабының 6-тармағының 3)-тармақшасына сәйкес кредиторлар талаптарының тізіліміне борышкер құрылтайшыларының (қатысушыларының) талаптары енгізілмейтіндігі бекітілген және осы құқықтық норманы қолдануға қатысты сот практикасында бірнеше ұстаным қалыптасқан. Бұл сауал бұған дейін біз тарапымыздан көтерілген еді [3]. Атап айтқанда,

аталған мақалада еңбек қатынастарынан, заем шартынан туындап жатқан құрылтайшының (қатысушының) заңды тұлғаға қатысты талабы жайлы сот практикасында бірізділіктің жоқ екендігіне назар аударылған еді.

Енді, осы мәселенің жаңа бір қырына үңілсек. Мысалы, құрылтайшы (қатысушы) талабы Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінің (бұдан әріде – ҚР АҚ) 19-тарауына сәйкес пайда болған жағдайда, жоғарыдағы банкроттық туралы заңның 90-бабының 6-тармағының 3)-тармақшасындағы «кредиторлар талаптарының тізіліміне борышкер құрылтайшыларының (қатысушыларының) талаптарының енгізілмейтіндігі» жайлы ереже қолданылады ма, деген сауал туындайды және бұл сауалға талап ету құқығын берудің кім тарапынан жүргізілгендігіне қарай екі қырынан қарастыруға болады. Бірінші қыры, құрылтайшының (қатысушының) заңды тұлғаға қарсы мүліктік (еңбек қатынастарынан, заем шартынан туындаған) талабы бар және осы талабын құрылтайшы (қатысушы) талап ету құқығын беру шарты арқылы үшінші тұлғаға береді және кейіннен, заңды тұлғаның банкроттығы барысында талапты осы жолмен алған үшінші тұлға, кредиторлар талаптарының тізіліміне (бұдан әріде - КТТ) қосылмақ болып, әкімшіге өтінішпен жүгінген жағдайда, әкімші бұл талапты КТТ-ға қосуы тиіс пе, деген сауал туындайды. Бұл сауалға отандық сот практикасында жаңа кредитордың талабы КТТ-ға қосылмауы тиіс, деп жауап берген жағдайлар кездеседі. Мысалы, Қостанай облыстық сотының азаматтық істер жөніндегі сот алқасының 2017 жылдың 25 сәуіріндегі №3999-17-00-2а/729 қаулысы. Ал, енді осы сауалға екінші қырынан қарап көрелік. Атап айтқанда, құрылтайшы (қатысушы) өзінің талабын ҚР АҚ 19-тарауының ережелеріне сәйкес заңды тұлғаның өзге кредиторынан алса, құрылтайшы (қатысушы) бұл талапты КТТ-ға енгізе алады ма? Пайымдауымызша, енгізе алуы тиіс. Осы тұста, ресейлік сот практикасында орын алған келесі іске назар аудара кетсек. Атап айтқанда, бұл істе банкроттық рәсімді басынан өткеріп жатқан заңды тұлғаның жұмысшыларының мүліктік талаптарын осы заңды тұлғаның құрылтайшысы (қатысушысы) өтеп, олардың заңды тұлғаға қатысты мүліктік талаптарын өзіне алады. Кейіннен, құрылтайшы (қатысушы) осы талаптарды КТТ-ға енгізбек болғанда, банкроттық басқарушы талапты КТТ-ға енгізуден бас тартады. Бірінші саты құрылтайшы (қатысушы) талабын қанағаттандырса, ал апелляциялық саты қанағаттандырмау жайлы байлам жасайды. Ал, Ресей Федерациясының Жоғарғы Соты

¹ Қараңыз: <https://icsid.worldbank.org/en/Pages/cases/AdvancedSearch.aspx>.

(бұдан әріде – РФ ЖС) бірінші сатының байламын құптап, құрылтайшының (қатысушының) бұл талабын КТТ-ға ендіру жайлы қорытынды жасайды. Өзінің бұл ұстанымын, РФ ЖС келесідей мазмұнда түсіндіреді: біріншіден, жалақы бойынша талаптар КТТ-ға енгеннен кейін жекелей сипатта болуын тоқтатады, демек, талап ету құқығын беру арқылы өзге тұлғаға өткізуге болады; екіншіден, кредиторлардың талабын құрылтайшының (қатысушының) осы тәртіппен өтегені және қазір КТТ-ға қосылғысы келетіндігі ешбір заңға қайшы емес, ал, құрылтайшының (қатысушының) бұл талабын қанағаттандырусыз қалдыру негізсіз субсидиарлық жауаптылыққа тартқанмен тең².

Жоғарыда сипатталған бірінші бөліктегі мәселе бойынша отандық сот практикасында қайшылықтың бар екендігіне біз оқырман назарын аударғымыз келеді және осы олқылықтың орнын толтыру мақсатында Қазақстан Республикасының Жоғарғы Соты (бұдан әріде – ҚР ЖС), академиялық қауымдастықпен бірлесе отырып, осы сауалдар бойынша республика соттарында бірізді сот практикасын қалыптастыру бағытында жұмыстар жүргізсе құба-құп болар еді.

Екінші тоқталатын мәселеміз де банкроттық рәсімнің жекелеген қырларына қатысты болмақ. Атап айтқанда, банкроттық туралы отандық заңның 11-бабының 2-тармағында борышкердің келесідей міндеттері көрсетілген:

1) оның мүлкінің меншік иесі, ол уәкілеттік берген орган, заңды тұлғаның құрылтайшылық құжаттармен осыған уәкілеттік берілген органы оны тарату туралы шешім қабылдаған, ал мүлкінің құны кредиторлардың талаптарын толық көлемде қанағаттандыру үшін жеткіліксіз болған жағдайда өзін банкрот деп тану туралы сотқа жүгінуге;

2) егер бір кредитордың немесе бірнеше кредитордың талаптарын қанағаттандыру оның басқа кредиторлар алдындағы ақшалай міндеттемелерін толық көлемде орындаудың мүмкін болмауына әкелсе, өзін банкрот деп тану туралы сотқа жүгінуге;

3) борышкерге қатысты төлем қабілетсіздігін реттеу рәсімін қолдану туралы сот шешімі заңды күшіне енген жағдайды қоспағанда, борышкер төлем қабілетсіздігінің басталғаны туралы білген немесе білуге тиіс болған күннен бастап алты ай ішінде өзін банкрот деп тану туралы сотқа жүгінуге;

4) әкімшіні тағайындаған күннен бастап үш жұмыс күні ішінде сотқа және әкімшіге қаржылық-шаруашылық қызмет туралы ақпаратты, оның ішінде борышкерде бар мүлік,

оның ішінде кепіл ауыртпалығы салынған, мүліктік жалдауда (жалға алуда) және (немесе) лизингте тұрған мүлік туралы, банктік шоттарда жатқан ақша туралы, шоттардың нөмірлері және банктердің орналасқан жері, дебиторлық берешек сомасы туралы мәліметтерді ұсынуға;

5) оналтуды басқарушыға ол тағайындалған күннен бастап үш жұмыс күні ішінде құрылтайшылық құжаттарын, мөрлерді, мөртабандарды, он бес жұмыс күні ішінде – есепке алу құжаттамасын, екі ай ішінде – материалдық және өзге де құндылықтарды беруге;

6) уақытша басқарушы тағайындалған күннен бастап қарау арқылы зерделеу үшін есепке алу құжаттамасына оның қол жеткізуін қамтамасыз етуге;

...
14) осы Заңда көзделген өзге де міндеттерді орындауға міндетті.

Сонымен бірге, банкроттық туралы отандық заңның 11-бабының 5-тармағында келесідей ереже бекітілген: «Осы баптың 2-тармағының 1) – 6) тармақшаларында көзделген талаптарды орындау міндеттеріне кіретін борышкердің лауазымды адамдары борышкердің мүлкі барлық кредиторлардың талаптарын қанағаттандыру үшін жеткіліксіз болған жағдайда, осы баптың 2-тармағы 1) – 6) тармақшаларының ережелерін бұзғаны үшін Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес ортақ субсидиарлық жауаптылықта болады».

Енді, жоғарыдағы осы ереженің қолданысына зер салып көрелік. Банкроттық туралы отандық заңның 1-бабының 5)-тармақшасына сәйкес банкрот деп дәрменсіздігі заңды күшіне енген сот шешімімен белгіленген борышкер танылады. Ал, осы заңның 1-бабының 9)-тармақшасына сәйкес борышкер деп төлем қабілетсіздігі оларға осы Заңда көзделген рәсімдерді қолдануға негіз болып табылатын дара кәсіпкер немесе заңды тұлға танылады. Демек, банкроттық рәсімі дара кәсіпкер мен заңды тұлғаға да қатысты қолданылуы мүмкін екен.

Осы тұста, жоғарыдағы ортақ субсидарлық жауаптылық туралы ережелерді дара кәсіпкерге қатысты қолдануға болады ма, деген сауалға қатысты отандық соттарда екі ұстаным қалыптасқандығына назар аударғымыз келеді. Бірінші ұстанымға сәйкес дер кезінде банкроттық рәсімді қолдану жайлы өтініш бермеген дара кәсіпкерді ортақ субсидарлық жауаптылыққа тартуға болмайды. Мұндай ұстанымның негіздемесі ретінде банкроттық туралы отандық заңның 11-бабының 5-тар-

² Қараңыз: Ресей Федерациясы Жоғарғы Сотының 2019 жылдың 08 мамырындағы №306-ЭС18-26294 үй-ғарымы // https://kad.arbitr.ru/PdfDocument/371c8ca0-4d17-4a30-97b5-ac41a855e7c3/02d4e147-f2b1-43d2-afcc-a070f0d791aa/%D0%9057-174892016__20190508.pdf#utm_campaign=nw&utm_source=consultant&utm_medium=email&utm_content=body

мағының мазмұнындағы «лауазымды тұлға» сөзінің қолданылуы, ал, дара кәсіпкердің лауазымды тұлға болып табылмайтындығы жайлы дәйектер алынған. Мысалы, бұл ұстанымды келесідей сот байламдарынан көруге болады: Ақтөбе облыстық сотының азаматтық істер жөніндегі сот алқасының 2018 жылдың 13 қарашасындағы №1599-18-00-2а/5813 қаулысы, Астана қаласының мамандандырылған ауданарлық экономикалық сотының 2018 жылдың 14 тамызындағы №7119-18-00-2/8804 шешімі, Қызылорда облысының мамандандырылған ауданарлық экономикалық сотының 2018 жылдың 11 сәуіріндегі №4360-18-00-2/685 шешімі, Қызылорда облысының мамандандырылған ауданарлық экономикалық сотының 2018 жылдың 24 сәуіріндегі №2-610-2018 шешімі. Ал, отандық сот практикасында қалыптасқан екінші ұстаным бойынша дара кәсіпкерді ортақ субсидиарлық жауаптылыққа тартуға жол берілуі тиіс және бұл байламды келесідей сот актілерінен көреміз: Қостанай облыстық мамандандырылған ауданарлық экономикалық сотының 2018 жылдың 05 қарашасындағы № 3971-18-00-2/7367 шешімі, Қостанай облыстық сотының азаматтық істер жөніндегі сот алқасының 2018 жылдың 13 қарашасындағы № 3999-18-00-2а/2477 қаулысы, Атырау облыстық мамандандырылған ауданарлық экономикалық сотының 2018 жылдың 09 қарашасындағы №2310-18-00-2/4153 шешімі. Сонымен, сипатталған бұл бөліктен банкроттық рәсімі кезеңіндегі дара кәсіпкерді ортақ субсидиарлық жауаптылыққа тарту сауалына қатысты республикалық соттарда екі ұстанымның қа-

лыптасқандығын аңғарамыз және өз кезегінде, бұл жағдайдың ҚР АПК 438-бабының 6-тармағының 3)-тармақшасына қайшы екендігін көреміз.

Үшінші тоқталғалы тұрған мәселеміз, заңды тұлғаның фирмалық атауына деген құқықтың қорғалуы болмақ. Осы сауалға қатысты сот практикасының даму бағыты мен қолданыстағы заңнама талаптарының үйлесімділігі бірқатар сауалдар туындатуда. Мысалы, фирмалық атауды қорғау жөніндегі талаптарға талап қою мерзімі жайлы ереже қолданылады ма? Кейбір істерде отандық соттар, фирмалық атауға деген құқықты жеке мүліктік емес құқықтар мен игіліктер санатына жатқызады және ҚР АҚ 187-бабының 1)-тармақшасына сілтеме жасай отырып, талап қою мерзімі жайлы ережелерді қолдануға болмайды, деген байлам жасайды³. Алайда, осы тұста ҚР АҚ 115-бабының 2-тармағына сәйкес фирмалық атаудың мүліктік игіліктер мен құқықтар санатына жатқызылатындығы назардан тыс қалуда. Ал, отандық соттардың кейбір істерде бұл сауалды ҚР АҚ 187-бабының 4)-тармақшасына сүйене отырып шешуге талпынғандығы байқалады⁴. Сол себепті, ҚР ЖС осы ұстанымдардың негізділігіне арнайы көңіл бөлсе жөн болар еді.

Осы шағын шолуды қорытындылай келе, сот практикасындағы жан-жақты талданған бірізділіктің болуының өте-мөте маңызды жайт екендігіне және сот төрелігінің сапасын арттыру ісіне еліміздегі әрбір заңгер маманның ат салысуы қажеттігіне оқырман назарын тағы бір аударғымыз келеді.

ӘДЕБИЕТ

1. Диденко А.Г. Ульге – один из путей укрепления судебной власти. https://online.zakon.kz/Document/?doc_id=31280875
2. Сулейменов М.К. Перспективы внедрения судебного прецедента в правовую систему Казахстана // Вестник Института законодательства РК. №1 (55) – 2019. - С. 49-56.
3. Естемиров М.А. Кредиторлар талаптарының тізіліміне құрылтайшылардың (қатысушылардың) талаптарын енгізудің құқықтық реттелуі // Құқық және мемлекет. - №3-4 (80-81). - 2018. - Б. 102-110.

REFERENCES

1. A.G. Didenko. Ul'ge – odin iz putej ukreplenija sudebnoj vlasti. https://online.zakon.kz/Document/?doc_id=31280875
2. Sulejmenov M.K. Perspektivy vnedrenija sudebnogo precedenta v pravovuju sistemu Kazahstana // Vestnik Instituta zakonodatel'stva RK. №1 (55) – 2019. - S. 49-56
3. Estemirov M.A. Kreditorlar talaptarynuñ tizilimine құрылтайшылардың (қатысушылардың) талаптарын енгізудің құқықтық rettelui // Құқық және мемлекет. - №3-4 (80-81). - 2018. - B. 102-110.

³ Солтүстік Қазақстан облысының мамандандырылған ауданарлық экономикалық сотының 2018 жылдың 18 маусымындағы №5930-18-00-2/960 шешімі.

⁴ Алматы қалалық сотының апелляциялық сот алқасының 2012 жылдың 23 ақпанындағы № 2а-888 қаулысы